

Dissertatio botanica de Anandria ... / Curiosis modeste sistit ... Erland Zach. Tursén.

Contributors

Tursén, Erland Zacharias, 1722-1777.

Linné, Carl von, 1707-1778.

Uppsala universitet.

Publication/Creation

Upsaliae, [1745?]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/nxu3ckpb>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

DISSERTATIO BOTANICA
DE

ANANDRIA,

QUAM
AMPLISSIMA FAC. MED. CONSENT. & ADPROB.
IN REGIA ACADEMIA UPSALIENSI,

Sub PRÆSIDIO

VIRI EXPERIENTISSIMI ATQUE CELEBERRIMI,
DOMINI

DOCT. CAROLI LINNÆI,

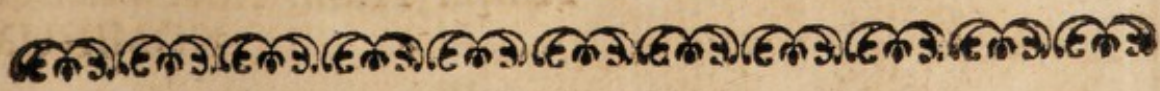
MED. ET BOTAN. PROFESS. REG. ET ORD.
ACAD. IMP. REGG. MONSPEL. HOLM. ET UPSAL. SOCII,
Hujusque SECRETARII,

Curiosis modeste fistit

STIPENDIARIUS REGIUS

ERLAND ZACH. TURSÉN,
WEXIONIA SMOLANDUS.

In Audit. Carolino Majori die XX. Decembris,
ANN. MDCCXLV.

UPSALIÆ.

VIRO
Dn. Doct. *Chembro* P E T R O
Reg. Coll. Med. ADSESSORI, & per Provinciam
AVUNCULO

VI.
Adm. Rev. Præclar. &
Dn. N I C O L A O
L I N N Æ O,
PASTORI in Stenbrohult longe
meritissimo.

Mag. P E T R O
P L A T I N,
Ecclesiæ Brahe-Grennæ PASTORI dignissimo,
cognationis causa ad cineres colendo.

Spectatæ Integritatis &
Dn: D A N I E L I
PHARMACOPOLÆ per Provinciam
PATRONIS, PROMOTORIBUS

Hæc levisimas pagellas, summas cum re-
tantaque mihi præstita beneficia, cum vo-
D.

Ampl. Adm. Rev. Præclar.
NOMINUM

Cluens devotissimus
ERLAND

Amplissimo;

PLATIN,

Junecopensem Med. Ord. Experientissimo,
Honoratissimo.

RIS

Clarissimis DOMINIS,

Mag. GABRIELI

HÖÖK,

PASTORI in Wirestad fidelissimo,
AVUNCULI loco semper venerando.

Mag. JOHANNI
COLLIN,

PASTORI in Täfvelsåhs & Tofta vigilantissimo,
nec non Templ. Cathedr. Wex. OECONOMO Adcuratissimo.

Experientiae VIRO,

FALCK,

Cronobergensem quam maxime industrio.

& FAUTORIBUS OPTIMIS.

*verentia, in grati animi recordationem, ob tot
to omnigena felicitatis,*

D. D.

Clariff. & Experient.
VESTRORUM

& cultor observantissimus
TURSÉN.

Högwälsachtad Herr Handelsmannen i Carlshamn,
Herr OLOF G. BERGH.

Målsam dert sig här framwisar,
Som hittils knapt sin like sett /
Bland alt det fram naturen gett.
Hon äfwen ock Guds almacht prisar:
Den minsta stielk det minsta blad
I alt / naturens ordning följer;
Och fast dess fruchtbarhet sig döljer
Fins den likwäl i ymnog grad.
Jag gläds at hon mig nu påminner
En plicht / som är mig gansta öm:
Min tid / han är wäl som en dröm;
Dock denne tanken ej försvinner /
Min Herre af er stora dygd:
Han mig upmuntrar Er at wörda /
Som frälst den ödet welat mörda /
Och lemnat mig ert wärda skygd.
När tryckte barn förswaret sakna /
Ho tor sig deras sak rätt an?
Andoch man mycket loftwa kan;
Men deraf klådes ej den nakna:
Man tror det är en ringa sak /
At föga wärda ord och låtwen:
Man låts med handen ge i häfwen
Men deraf bygs ej kyrkans taf.
Herr BERGH hos Er man altid sunnit
En siäl / der aidrig falskhet fants /
En dygd / som sedt sin fulla glants:
En dygd / som ärans bifall wunnit
At ej af äldren plånas ut.
Ej under då / at man Er unnar
Beröm och låf af alla munnar
Som wörda dygden til sitt slut.

Högwälsachtade Herr Handelsmannens
ödmjuka tjänare
ERLAND TURSÉN.

D. D.

1.

Lantarum usus ad Alimenta, Vestes, Supellectilia & Medicamenta in causa fuere, quod Plantarum cognitio fuerit omni ævo magni habita, & Scientia, quam dicimus Botanicen, antiquitus culta.

2. Cognitio hæc primum ad Plantas necessarias, dein ad utiles, tum ad omnes quæ in usus verti possent, extendebatur, demum & ad omnes quotquot detegi possent.

3. Sic plantarum detectarum species tempore *Caspari Baubini* circa annum 1623. ad sextum millenarium adscendebat, quarum pars maxima Europa meridionalis, parum adhuc a Botanicis calcatis exoticis terris, supeditabat.

4. Non his acquievit Botanicorum industria, quin etiam inviserent exterarum oras, eas itidem investigaturi, quas ibi terrarum collocaverat fœcunda natura. Hoc fine adiit *HERMANNUS Zeylonam*, *RUMPFIUS Amboinam*, *RHEEDE Malabariam*, *KÆMPFERUS Japoniam*, *ALPINUS Ægyptum*, *OLDENLANDUS Caput bonæ spei*, *FEVILLEUS Peruviam*, *HERNANDES Mexicum*, *MARCGRAVIUS Brasiliam*, *PLUMIERUS Dominicam*,

A

CATES-

CATESBÆUS *Carolinam*, CLAYTONUS *Virginiam*,
TOURNEFORTIUS *Græciam*, HALLERUS *Helve-*
tiam, Cel. D:nus Præses *Lapponiam* &c.

5. Interea temporis & in Europa cultiori commoran-
tes Botanici indefessam navabant operam detegendis plan-
tis rarioribus, quæ veterum Botanicorum oculis adhuc
sefe subduxerant. Sic

ALPINUS *Cretam*; BOCCONUS *Siciliam*, *Meli-*
tam, *Galliam*, *Italiam*; BARRELIERUS *Italiam*, *Hi-*
spaniam, *Galliam*; CLUSIUS *Hispaniam*, *Austriam*,
Pannoniam; GRISLEUS *Lusitaniam*; MAGNOL *agros*
Monspelienses; VAILLANTIUS *Parisinos*; LOESELIIUS
Prussicos; DILLENIIUS *Gissenses*; RUPPIUS *Fenenses*;
RAJUS *Anglicos*; CELSIUS *Uplandicos* *agros* peragra-
bant; ut taceamus reliquos, qui undique plantas coëge-
runt, uti PLUKENETIUS, BREYNIUS, COMMELI-
NUS, Alii:

6. Ultimo & ad eas plantas examinandas ventum
est, quarum cognitio antea vel minoris momenti habita,
vel absque fructu laboriosissima æstimata. Ex his *Muscos*
600 DILLENIIUS, *Gramina* 400 SCEUCHZERUS, *Fun-*
gorum 900 varietates MICHELIUS, & alii ingentes mi-
nutissimarum plantarum copias in apricum produxere.

7. Hac ratione ad illud fastigium pervenerant ante
aliquot annos Botanices divitiæ, ut multi dubitarent, an
quædam adhuc plurimæ laterent plantarum species inco-
gnitæ, a Botanices maxima parte orbis lustrata.

8. RUTHENICO imperio ab Imperatore PETRO
I:mo reformato, accitis undique eruditissimis viris, & Aca-
demia Scientiarum Petropoli fundata, plantæ vastissimi
hujus imperii antea neglectæ sollicitè indagari cœpere a
Botanicis, quorum numerus tum valde accreverat;
nec tamen in hisce borealibus plagis alias reperiri posse
plantas, quam ubique per Europam vulgares, commu-
nis

nis erat opinio. Horum Botanicorum tantum nomina ad nos delata fuere, eorumque præsertim, qui longa itinera Botanices causa per varias remotissimasque Rutheniæ Provincias instituerant. e. gr. Buxbaumii, Messerschmidii, Gerberi, Heintzelmanni, Gmelini, Stelleri.

9. BUXBAUMII interim prodire cœpere *Centuria*, refertæ plantis copiosissimis, multis ignotis, imperfecte descriptis & delineatis plurimis.

MESSERSCHMIDII *Flora Siberica* blattis tineisque relicta, non dum publicam adspexit lucem.

GERBERI *Flora Volgensis*, plantis rarissimis superbiens, suppressa cimeliis curiosorum reservatur.

HEINTZELMANN *Flora Tatarica* 400 plantas complectens, lucem, quam meruit, publicam, non dum consecuta est.

SCHOBERRI *Flora Moscoviensis* prodire non meruit.

GMELINI stupenda collectanea, undecim annorum laboriosissimo itinere per *Siberiam* comparata, adhuc publici juris non facta, serio dolemus.

STELLERI itinera non dum cessant, plantæ tamen nonnullæ, antea non visæ, passim in curiosorum hortis obviæ, faciunt ut ejus reditum exoptemus.

AMMANNI *Icones & Descriptiones stirpium variorum in imperio Ruthenico sponte provenientium, Petropoli 1739.* prodiisse ex novellis literariis cognovimus.

10. Annus jam agitur secundus a reditu STENONIS CAROLI BIELKE, *Lib. Bar. & Dicasteri Aboënsis Consiliarii*, ex Ruthenia, ubi Botanicis regni familiariter usus, plantarum variarum gazas acquisivit, quas ex remotissimis Ruffiæ Provinciis ac Regionibus nuper laudati clarissimi Viri retulerant. Amplissimum hunc thesaurum Generosissimus Dominus Baro, liberali manu, Celeberrimo Domino Præsidi donavit. Constabat hic partim rarioribus feminibus, quæ terræ commissa mox germinabant;

partim 600 circiter plantis exsiccatas, rarissimis plerisque, nec antea in Svecia conspectis.

11. Hisce constabat quam ferax rarissimarum plantarum sit vasta illa terra Ruthenica. Hæ vero omnes, una cum 285 Ammanni, jam jam laudati, numero paucæ sunt, si comparentur cum illis, quas Flora Sibirica Clarissimi Botanici Gmelini, Profess. Hist. Nat. Petrop. propediem publico exhibebit.

12. Ex hisce seminibus *Area venalis* Horti Academici Upsaliensis plurimis hodie superbit rarissimis plantis Sibiricis, quæ vel Doctissimum Botanicum in sui admirationem rapiant; quarum paucas commemorabo:

Valeriana floribus tetrandis, quæ *Amm. ruth. 25. t. 3.*

Androsace *Fl. Svec. 160. Amm. 22.*

Phlomis, *Amm. 48.*

Leonurus, quæ Ballote. *Amm. 60. t. 8.*

Leonurus, quæ Cardiaca, *Amm. 62.*

Dracocephalon quod Moldavica, *Amm. 57. item 58.*

Papaver, *Amm. 81.*

Sedum, *Amm. 93.*

Sedum: Anacampseros, *Amm. 96. t. 11.*

Isopyrum: Helleborus, *Amm. 100. t. 12.*

Potentilla: Pentaphylloides, *Amm. 116.*

Polemonium, *Fl. lapp. 86.* sed hirsuta majoribusque floribus.

Limnia *Stelleri.*

Lilium, *Amm. 139.*

Trifolium: Lupinaster, *Amm. 143.*

Vicia, *Amm. 147.*

Astragalus, *Amm. 166.*

Lathyroides, *Amm. 181.*

Trigonella: Melilotus, *Amm. 158.*

Delphium, *Amm. 174. & 175.*

Absinthium, *Amm. 193.*

Lactuca, *Amm. 211. & 212.*

Othonna: Jacobæastrum: *Amm.* 221.

Coryspermum, *Amm.* 225.

Helxine: Perficaria, *Amm.* 240.

Urtica, *Amm.* 249.

Robinia: Aspalatus, 282. 283. 284. & 285.

Nepeta floribus obliquis: Lophanthus.

Blitum, *Amm, ruth.* 239.

Porum scapo nudo ancipiti ante florescentiam nutante.

Amethyftina, *Amm.* 70.

Ruyschiana, *Amm.* 64.

Ixia foliis ensiformibus, caule dichotomo.

Brassica foliis lanceolato-ovatis glabris indivisis dentatis.

Silene, Anemone, Heracleum, Centaurea. &c.

13. Inter has etjam comparet herba, antea ne nomine quidem nota, cujus semina sub ANANDRIÆ nomine misere Rutheni Botanici: Ex nomine & fama constitit hanc plantam, exemplo certe sine pari, flores producere absque staminibus & antheris, unde plurimi ad hanc Academiam curiosi nobiscum flores ejus conspicerere optabant; tandem medio æstatis proxime præterlapsæ voti compotes facti sumus; quare inde occasionem sumsi ejusdem accuratius examen instituendi loco speciminis Academici, quod Botanices cultoribus non ingratum fore spero, qui novam & ignotam herbam orbi erudito exponi gaudebunt.

NOMEN.

14. Nomen huic herbæ imposuisse constat J. G. Siegesbeckium, Horti Petropolitani Præfectum, & si in natales vocis inquirere lubet, inveniemus eam derivatam ab *ἀ* privativo & *ἀνδρία* quæ & fortitudinem & virilitatem denotat.

15. Cel. D. Præsidi, cujus cura & indefesso labore nostra scientia feliciorum induere cœpit habitum, dum in eo esset, ut secundum sexus distingueret plantas, &
in

in classes genera & species redigeret, visum fuit fundamentum primum classicum sumere e numero staminum, & appellare præditas unico stamine *Monandras*, duobus *Dianandras*, tribus *Triandras*, & sic porro *Icosandria*, *Polyandria*. Scilicet observatis constitit in numeris.

Omnes plantas, visui obvias, gaudere fructificatione.
Syst. nat. veg. I.

Omnes gaudere fructificationes antheris & stigmatibus. Syst. Nat. obs. Veget. VI. Fund. Bot. 140.

Omnes herbas sua habere semina. Fund. Bot. 135.

Nullum semen ante fecundationem excludi posse. Fund. Bot. 138.

Generationem vegetabilium fieri mediante farine antherarum lapsu supra stigmata. Fund. Bot. 145.

Ita ut omnis floris essentia consisteret in anthera & stigmatate. Syst. Nat. obs. Veget. VII.

Unde, nullam dari speciem floris sine staminibus.

Hæc sua asserta Cel. D. Præses vera deprehendit in multis floribus, a se accurate examinatorum millibus, nec quisquam Botanicorum inventus est, qui ullum in medium proferre potuit exemplum, quod veritates has infirmaret:

16. Etenim quod attinet duas a *Pontedera* adductas species in *Anthologia MALLAM TODDALI Hort. Malab. XLI. 83.* & *NOELI-TALI Hort. Malab. IV. 115.* illæ nihil contra nos probant. *Pontedera* ipse nunquam hæc est intuitus, licet erudito orbi persuadere conetur illas sine staminibus crescere, argumento ex eo tantum desumpto, quod Auctores Horti Malabarici stamina non descripserint. Quod ad priorem, nemini adhuc liquet, qua methodo sua ferat stamina; quod autem posteriorem attinet, nobis certo constat hanc *ANTIDESMAM Burm. Zeyl. 22. t. 10.* decantatum istud specificam contra mor-
fus

fus lethalis Anguis Heretimandel, pertinere ad Dicciam Pentandriam, indeque habere, in distincto individuo seu mare, stamina quinque cum antheris, cujus itaque characterem, cum novus adhuc sit, communicabimus.

ANTIDESMA.

* *Mas.*

CAL. *Perianthium* pentaphyllum: foliolis æqualibus, oblongiusculis, concavis.

COR. nulla.

STAM. *Filamenta* 5, capillaria, calyce longiora, æqualia. *Antheræ* subrotundæ, femibifidæ.

* *Femina* in distincta planta.

CAL. ut in mare, persistens.

COR. nulla.

PIST. *Germen* ovatum. *Stylus* nullus. *Stigmata* 5, obtusa.

PER. *Bacca* cylindrica, unilocularis, stigmatibus terminata.

SEM. Unicum, oblongum.

17. Antequam vero ulterius pedem promovemus, verbo tetigisse sat erit, Siegesbeckii propositum fuisse, theoriam Botanicam Clariss. D. Præsidis, in Fundamentis Botanicis adstructam, evertere; verum affectibus nimium indulgisse videtur, *meliora forte dicturus, nisi iratus fuisset*, ut verbis utar Cel. Halleri, in recensione operis Siegesbeckii ad Historia Pl. helveticarum p. 31. nec hisce diutius immorari libet, cum Physices Professor Aboensis Cel. D. Joh. *Brovallius* & Botanices Professor Berolinenfis Cel. D. J. G. *Gleditschius* ad oculum demonstrarint canones Cel. D. Præsidis firmo niti talo; Addam tantum, canones primarios D. Siegesbeckii quibus maxime dissentit a Cel. D. Præsidis theoria in hisce consistere: scilicet statuit.

Stamina non constituere partes essentielles plantæ. Scia-
graphia 53 Her-

Herbarum semina maturefcere absque fœcundatione ex antheris. Sciagr. 46.

Nomina classium non sumi debere a sexu plantarum. Sciagr. 48. &c.

18. Observatæ demum huic herbæ a Siegesbeckio absque staminibus, nomen ANANDRIÆ datum, quod simul characterem essentialem plantæ involveret, & classes plantarum in systemate sexuali feriret, nec non ipsa Fundamenta Botanices antheris superstructa everteret. Si qui Anandriam Siegesbeckii itaque accipiant pro distincto genere in suis historiis Botanicis, observent hanc plantam ideo appellatam esse *Anandriam*, quod primus nominator stamina non animadverterit.

RADIX.

19. RADIX est crassiuscula & variis fibris capillata; verum pauca admodum de ea hac occasione dicere possumus, cum eam, donec ejus major nobis non suppetat copia, radicitus effodere noluerimus. Ineunte vere anni proxime preteriti MDCCXLIV, semina hujus terræ mandata fuere in Horto Academico, quæ haud multo post folia emittebant, nullum vero caulem. Hoc anno in caulem etiam excrevit Radix, qua adhuc nondum emarcida aut emortua est, sed firmiter adhæret terræ in signum perennitatis. Eam serpere sicque sese dilatare & multiplicare, observatum non est. Duplici modo herba hæc in Horto crevit, & in vase intra Hybernaculum asservata, & sub dio liberiori auræ & frigori exposita; utroque in loco incrementa cepit, sed ita ut aperto sub cælo tardius quidem, verum copiosius effloresceret.

FOLIA.

20. FOLIA omnia e radice enascuntur, circumscriptione fere ovata, basi vero magis obtusa & fere truncata, apice acuta, margine denticulata, denticulis spinarum instar acutis, sed inermibus, & minime pungentibus:

tibus: finibus, denticulis interjectis, obtusis. Fere erecta persistunt hæc folia, utrinque glabra, nec subtus tomentosa, sed vasis oblique transversis venosa; singula petiolis propriis, e radice enatis, insidentia. Oriuntur demum antequam caulis propullulat. Magnitudo foliorum in latitudine duos circiter pollices attingit, in longitudine vero tres, & petioli circiter eandem longitudinem cum foliis attingunt.

CAULIS.

21. CAULIS scapus est circiter pedalis, crassitie pennæ anserinæ, solidus nec concavus, teres, subvirescens, tomento albicante hinc inde adpersus, foliis quidem omnino destitutus, sed *Braçteis* seu *squamis* linearibus, viridibus, crassiusculis, alternis, pollicari spatio remotis, vixque dimidium pollicem longis, cauli approximatis instructus.

FLOS.

22. FLOS unicus, ovatus, perfecte clausus caulem terminat.

Notatu omnino dignum est, quod calyx cum suis squamis ita omnino claudatur, ut ne minima quidem apertura aëri circumfuso detur dejiciendi farinam in pistilla, & sane si unam excipiamus Ficum, non alia datur herba adhuc cognita, cui id contingat. Est ergo hoc attributum plane singulare & raro obveniens in Regno Vegetabili. Itaque farina antherarum, me quidem iudice, capitulo a ventis agitato & caule incurvato communicatur cum lateralibus & circumstantibus pistillis.

Proxime præterita æstate capitulum ejus de die in diem attento oculo animoque intuebamur, sperantes fore, ut aperiretur quotidie calyx ejus & flos, ad suum indicandum genus, explicaretur; sed spe frustrabamur nostra. Tandem integro mense in expectationem floris continuam infumto, visus est crassus quidem pap-

pus per calycem protrudi in indicium maturi fructus; quare, nobis infcis, quamvis indies attente inspiceretur capitulum, florem tamen sese celerrime prodiisse, & protinus calycem clausum esse, nobis persuadebamus. Et ideo, ne amplius idem obveniret incommodum, acu aperuimus capitulum herbæ libero in aëre positæ. Calyce explicato integer discus flosculorum conspiciendum se præbuit, superiore licet parte calycis clausa & hemisphærii instar vacua; omnes flosculi enati erant & perfectissimi, unde pronum erat colligere, flores apertos & expansos frustra expectari, quod etjam sequente comprobatum est tempore.

CALYX.

23. PERIANTHIUM commune fere globosum est, imbricatum: *squamis* inæqualibus, oblongis, obtuse carinatis; exterioribus brevioribus, viridibus, subtomentosis; *interioribus* longioribus, conniventibus & clausis, glabris, magis carinatis, & obscure purpurascens.

COROLLA.

24. COROLLA calyce dimidio brevior, exalbida, intra calycem clausum florens, composita ex flosculis hermaphroditis plurimis in disco plano, & fœmineis paucioribus in radio.

Hermaphroditorum corollule monopetalæ, infundibuliformes, erectæ, quinquefidæ, obtusiusculæ.

Fœminarum corollule plurimæ, hermaphroditorum flosculis seu disco longiores, calyce autem longe breviores, monopetalæ, lingulatae, apice tridentatae, pistillo breviores & angustissimæ; hæ adeo parvæ sunt, ut vix iuscis eas inspicere liceat, & colore albescentes.

STAMINA.

25. FILAMENTA in flosculis hermaphroditis quinque sunt, capillaria, brevissima, quibus insident quinque ANTHERÆ in cylindrum, corollula longiorem connatae, more in compositis floribus usitato.

Quoniam hoc in flore etiam sunt Antheræ cylindricæ, quemadmodum in omnibus compositis floribus, Anandria ex opposito dicta est. Neque hæc exhibitis in Fundamentis Botanicis regulis excipi debet, sed potius illis hinc accedit robur, quoniam florum reliquorum omnium instar suas ipsa Anandria habet antheras.

PISTILLUM.

26. HERMAPHRODITICIS flosculis *Germen* obverse ovatum, coronatum pilis. *Stylus* capillaris, staminibus longior. *Stigma* crassiusculum, obtusum, vix manifeste bifidum, apicibus erectis, nec reflexis aut divaricatis.

FOEMINEIS flosculis *Germen* itidem ovatum, coronatum pilis. *Stylus* capillaris, paulo longior quam in hermaphroditicis. *Stigma* crassiusculum, bipartitum apicibus recurvis.

PERICARPIUM.

27. PERICARPIUM nullum est, sed CALYX communis magis ovatus, magis viridis, & major factus, connivens, ore pappum, seipso longiorem, in fasciculum colligens.

SEMINA.

28. SEMINA tam flosculis *hermaphroditicis* quam foemineis succedunt oblonga, utrinque angustiora, calyce dimidio breviora, extrorsum gibba striata tribus vel quatuor striis elevatis; introrsum parum concava & inflexa. *Pappus* semina coronat, iisdem sesquilingior, simplex nec plumosus, sessilis nec stipite elevatus, in medio continens emarcidum florem pappo ipso brevior, sed calyce communi longitudine fere æqualem.

RECEPTACULUM.

29. RECEPTACULUM commune flosculorum planiusculum est, punctis excavatis pro seminum insertionem adpersum, adeoque & paleis & pilis destitutum.

GENUS.

30. Ex data descriptione facillime intelligitur ejus sit classis & generis.

A calyce communi, a corollis ex corollulis monopetalis germini infidentibus, cum antheris in cylindrum connatis, sequitur hanc herbam numerari debere inter flores *compositos* & quidem inter *discoideos* RAJI,

Ad Compositos ex regularibus & irregularibus simul
RIVINI,

Ad Compositos radiatos TOURNEFORTII,

Ad Syngenesiam Polygamiae superfluae LINNÆI,

Ad Compositos ROYENI,

Ad Petaloideos corymbiferos HALLERI,

Ad Compositos radiatis capitulis PONTEDERÆ,

Ad Corymbiferos VAILLANTII.

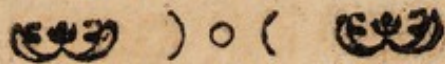
Hinc propius ad genus pervenimus. Non potest hæc planta referri ad ASTERES, *squamis calycinis, nullis apice prominulis*; Non ad SENEACIONES, *calyce cylindræo, basi calyculato, squamis apice emortuis*; Non ad SOLIDAGINES *nullis seminibus ovatis & corollulis fœmineis distantibus*; Non ad DORONICA *foliolis calycinis, duplici serie equalibus*; Non ad HELENIAS *calyce simplici nec imbricato*; Non ad TAGETES, *calyce monophyllo*; sed ad Genus TUSSILAGINIS proxime accedit.

31 Notam characteristicam imponere generi TUS-SILAGINIS, res sane ardua est, tamen si attento oculo paulo pœnitius specierum *faciem externam*, quæ in *constituendo genere nunquam prætereunda erit*, secundum Fund. Bot. 168. inspiciamus, deprehendimus in hac folia omnia esse radicalia; ad cordatam figuram proxime accedentia margine dentata; scapum foliis destitutum, squamis vagis vestitum, simplicem & tomento hinc inde adpersum; quæ omnia attributa in hac herba amice
conspi-

conspirant, unde varii, antequam flos ejus natus erat in Horto Academico, ex sola facie eandem de tribu Tussilaginis esse judicabant.

Tussilagines flore radiato, & omnes gaudent radio minimo, ut nullum aliud inveniatur discrimen, quo hæc ab illis distingui queat; nisi quod sit diversa proportio calycis, hujusque squamæ interiores dorso carinatae sint; quæ notæ tanti non habendæ, ut diversa genera constituent, præsertim cum facies ac reliqua omnia sint paria. Si recentissimum Rei Herbariæ scriptorem Cel. Dom. Hallerum de stirpibus Helveticis adæamus, ejus Petasitidem unam eandemque esse cum Tussilagine Linnæi, videbimus ex caractere sequenti: *Petasites*, inquit *a Cacalia differt calycis squamis multorum ordinum, imbricatis, floribus obesioribus, flosculis pluribus, habitu singulari, caule nempe simplici aphylo ante folia erumpente, solis squamis coloratis, a foliis diversissimis adperso; in conjungenda vero Tussilagine, ob speciem tertiam, omnino cum Linnæo sentio.* Linnæi vero character habetur in *Generibus plantarum* 648.783.

Dicet forte aliquis esse Anandriam a Tussilagine genere toto distinctam, ejusque characterem quærendum in calyce communi clauso; at inspiciat, velim CUCUBALUM caule simplicissimo unifloro, corolla inclusa. Fl. Lapp. 181. t. XII. f. 1. qui collatus cum CUCUBALO calycibus subovatis glabris reticulato venosis, capsulis trilocularibus Fl. Svec. 360. clare ostendet hanc proportionem, ubi cætera sunt paria, minime distinguere vel mutare genera: etenim hæ duæ herbæ in facie & partibus fructificationis omnibus ita omnino æquales sunt, ut potius ambigere possimus has ad diversas species esse referendas, calyx licet sit in priori ferme clausus, dum corolla florens in fundo ejus occultatur, in sequenti vero patulus.

SPECIES.

32. Cum jam Anandriam esse speciem Tussilaginis demonstraverimus; ad differentiam ejus specificam, qua hæc a speciebus congeneribus distingui potest, ordo nos deducit. PETASITES & TUSSILAGO diversa censebantur genera ante conjunctionem a Præside factam. PETASITES *Tournefortii* habebat in scapo plurimos flores in thyrsum congestos, sed TUSSILAGINES *Tournefortii* unicum solummodo florem, quemadmodum hæc Anandria in singulo scapo. Omnes TUSSILAGINES *Tournefortii* instructæ erant flore radiato, & character PETASITIDIS Tournef. consistebat in flosculis hermaphroditis, usque dum Celeberr. *Dillenius* detegeret speciem quandam flosculis fœmineis in ambitu, sed nudis; & D. *Præses* aliam speciem in Lapponia flosculis in ambitu fœmineis & radiatis. Itaque non necesse est aliquam sumere notam e radio, cum omnes species Tussilaginis scapo nudo, adhuc detectæ, sunt radiatæ. Quæ vero a calyce clauso sumitur nota, huic herbæ est singularis ac propria, & ideo satis sufficiens ad illam a reliquis speciebus omnibus, quæ Tussilaginis subsunt generi, discernendam. Hinc Anandriam appellamus TUSSILAGINEM *scapo uniflora calyce clauso*.

33. De hujus virtutibus, utpote & propria & aliorum experientia destituti, nihil adhuc dicemus. Itaque Colophonem, quod ajunt, huic dissertationi imposturi, antea dicta in compendium mitterimus: Est Anandria instructa suis staminibus & antheris, haud fecus ac aliæ Tussilagines, & omnes reliqui flores in syngenesia Polygamia superflua; unde sequitur non posse consistere nomen Anandriae, utpote ipsi herbæ contrarium, secundum *Fund. Bot.* 232. simulque constat Anandriam, sic dictam, *Siegesbeckii*, non minus quam omnes in universum alias adhuc detectas plantas, suis gaude-

gaudere staminibus nec proinde a Regula universali
eximendam esse.

FIGURA

- 1 **I**N tabula ANANDRIAM naturali magnitudine
delineavimus.
- 2 Ad dextram duo flosculi lente visi.
 - a Horum prius Flosculus est femineus cum co-
rollula, germine stylo & stigmate bifido.
 - b Posterius flosculus Hermaphroditus est, constans
germine, corolla, stylo anthera cylindrica cincto
& stigmate erecto brevi terminato.
- 3 **A**a sinistram manum delineavimus.
 - b Calycem sub florescentia - perpendiculariter dis-
sectum, ut flosculi in medio pateant visui, superiore
hemisphaerio vacuo.
 - a Calycem maturo fructu, naturali magnitudine,
e cuius ore Pappus propullulat.
 - c Semen unicum cum Pappo naturali magnitudine.

VIRO JUVENI,
Prestantissimo atque Doctissimo,
D: NO ERLANDO TURSEN,
de herba ANANDRIA dicta
propediem disputaturo.

Quantas delicias campi *Floræ* fragrantissimi, quantum utilitatis regni vegetabilis intimior cognitio adferat, verbis effari nequit: Virtus tamen, ut nobiliore splendore corruscat, ita majori ornamento, honore & præmiis suos mactat cultores. Hæc tanta in Te, *Prestantissime Domine*, eluxit, & jam etjam elucet, ut ab ipsa ineunte pueritia rebus non vanis ac frivolis, sed solidiori artium optimarum cognitioni comparandæ curam impenderis, Doctissima & elegantissima tua disertatio, quam propediem defensurus abunde testatur, Te, supra ætatem sapere, Teque, inter scrutandum herbarum florumque virtutes varias, in virtute & doctrina quotidianos fecisse progressus. Hinc pro amicitia & consuetudine, quæ mihi tecum a teneris intercessit, non possum quin Tibi felices ingenii dotes, felicissimos studiorum progressus, & Parenti filium optimæ spei & indolis gratuler optemque ut brevi illis orneris, quæ virtus & doctrina suis perpetuis reservarunt cultoribus. Vale.

Edebo die XXV Novembris.
MDCCXLV.

S. NYMANSON.